

NOORDZEEOVERLEG

Noordzeeoverleg

www.noordzeeoverleg.nl

Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)

Rijnstraat 8

Postbus 20901

2500 EX Den Haag

www.overlegorgaanfysiekeleefomgeving.nl

Contactpersoon

E: eef.silver@ofl.nl

Datum

21 december 2023

verslag

Betreft	Samenvattend verslag NZO
Vergaderdatum en -tijd	20-12-2023, 10:00-13:00 uur
Vergaderplaats	New Babylon, Den Haag

1. Opening en verslag

De voorzitter opent de vergadering en heet allen welkom. Ze geeft aan dat eerst punt 5 MONS – de Staat van de Noordzee behandeld zal worden zodat het later in de vergadering aan de bewindslieden kan worden aangeboden.

5. MONS

De programmamanager MONS geeft een korte toelichting op de Staat van de Noordzee. Het rapport komt voort uit een afspraak in het Noordzeeakkoord. Het is gebaseerd op kennis en analyses van bekende wetenschappelijke literatuur en kaders zoals OSPAR. Het is een compilatie van hoe het er met de Nederlandse Noordzee voor staat en geschreven voor een breed publiek. Het rapport is opgesteld door RHDHV in opdracht van RWS. Veel specialisten van RWS WVL hebben meegekeken naar de inhoud en de verwoording van de conclusies. Het is geen succesverhaal, het gaat op veel fronten niet goed met de Noordzee. Het scheidt wel de opgave waar Nederland voor staat, voor het Noordzeeoverleg en voor MONS als onderzoeksprogramma om de conclusies beter te duiden en nader te onderzoeken.

De NZO-leden complimenteren de opstellers met het eindresultaat. Er bestaat behoefte om de inhoud te benutten om te leren welk effect de aanpak en maatregelen van Nederland hebben op het ecologisch systeem van de zee. Zij zien het ook als een start om naar de grotere Noordzee te kijken en internationaal op de kaart te zetten wat de cumulatieve effecten zijn. Het NZO stelt de Staat van de Noordzee vast.

Bezoek ministers Harbers, Adema, Van der Wal en Jetten

De vier bewindslieden brengen een bezoek aan het NZO. Zij zijn gekomen om met het NZO in gesprek te gaan over de transities op de Noordzee en de Staat van de Noordzee in ontvangst te nemen. De programmamanager MONS geeft een presentatie over de totstandkoming en de inhoud van het rapport. Vervolgens gaan de bewindspersonen in op de boodschap en de noodzaak om gezamenlijk te bespreken hoe ervoor gezorgd kan worden dat het beter gaat met de Noordzee. Nederland staat er niet alleen voor, er is een Greater North Sea Basin Initiative opgezet met buurlanden. Een centrale vraag is hoe (mede)gebruik passend kan worden binnen de ecologische draagkracht. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. De bewindspersonen voelen de integrale verantwoordelijkheid voor de ontwikkelingen op zee. Duurzame energie krijgt flow maar er moet ook energie gezet worden op een duurzame visserij. Hoe gaan we om met visserijgebieden, het versterken van de natuur en meervoudig gebruik? En wat gaat de versnelde opwarming van het klimaat in Noordwest Europa betekenen voor de samenhang met biodiversiteit? De uitrol voor windenergie op zee gaat hard, tegelijkertijd ligt er een versnellingsplan voor het realiseren van de kleine gasvelden op zee. De infrastructuur van de mijnbouw zal in de toekomst benut worden voor waterstof of ontmanteld worden. De hoge standaarden voor ecologie bij wind op zee moet Nederland blijven ontwikkelen en wereldwijd in voorop blijven lopen.

De NZO-leden geven de bewindslieden aandachtspunten mee. Er staat druk op de natuur, op de visserij, op de scheepvaartveiligheid (ook van de recreatieve sector), maar ook de windenergiesector heeft het zwaar. Medegebruik is een mogelijke oplossing, maar niet de heilige graal, soms zijn keuzes noodzakelijk. De waarde van het NZO wordt gevoeld en gedeeld.

Aan het einde van het gesprek nemen de vier ministers de Staat van de Noordzee symbolisch in ontvangst.

2. Voedselvisie

LNV licht toe dat de Voedselvisie op een aantal punten nog wordt aangepast. Naar verwachting stuurt de minister het medio januari '24 naar de Tweede Kamer. Er komt een governance en uitvoeringsagenda rondom de visie. Hierin staat beschreven hoe de partijen tot uitvoering van de voedseltransitie komen.

3. Evaluatie NZA en "Transitiefonds"

Het NZO stelt het evaluatierapport dat is opgesteld door Lysias Advies vast. Zij bespreken de aanbevelingen nogmaals. De vorige keer is er vanuit het secretariaat een voorstel gedaan om te gaan werken aan een extra hoofdstuk van het NZA. Daarover is een eerste gedachtewisseling geweest. De voorzitter stelt voor om in het nieuwe jaar eerst een rondje langs alle sectoren te maken en te bespreken wat de belangrijkste zaken zijn en hoe het de verschillende sectoren raakt. Daar zijn de leden het mee eens. Enkele leden hebben behoefte aan een gespreksdocument.

De NZO-leden zijn het gezamenlijk eens dat er op dit moment geen wens is om een Noordzeecommissaris in te stellen of om een aparte MKBA-systematiek voor de Noordzee te ontwikkelen.

4. Voorstel werkwijze "Transitiefonds"

De notitie bevat een onderdeel waarin de huidige werkwijze van het "Transitiefonds" wordt toegelicht en een onderdeel waarin een voorstel wordt gedaan om het NZO beter te betrekken bij de keuzes voor de besteding van de middelen. Opgemerkt wordt dat de notitie geen inzicht geeft in de besteding, daar is behoefte aan. Ook wil het NZO het vertrouwen hebben dat middelen beschikbaar blijven. En de vraag leeft of de gelden uit

het "Transitiefonds" additioneel zijn ten opzichte van reguliere middelen. De voorzitter stelt een nadere uitwerking van de notitie voor.

6. OSPAR Quality Status rapport

Een medewerker van IenW geeft een korte introductie op het Quality Status Report. Het bericht is dat het niet goed gaat met het ecosysteem, voornamelijk door menselijk gebruik van de zee. Het rapport is gebaseerd op veel data en beslaat een groot gebied. Nederland zal dit gebruiken voor de actualisatie van de Mariene Strategie deel 1, wat komend jaar wordt vastgesteld. Dit is de basis voor het verdere beleid om de goede milieutoestand te realiseren. Vanwege de beperkte tijd stelt de voorzitter voor dat dit onderwerp een volgende keer opnieuw in het NZO aan de orde komt.

7. Project Aramis

De stukken over de eindfase richting het voorkeursalternatief (VKA) zijn ter kennisname aan het NZO gestuurd. EZK stelt voor om in het vervolg op programmaniveau te spreken en niet over individuele projecten. Vanuit de NZO-leden zijn er vragen over het ingraven van de pijpleiding en de mogelijkheden voor natuurversterking. Er is waardering voor de gesprekken die vanuit Aramis met de partijen gevoerd zijn. Wel is er een zorgpunt over de vermelding van het Noordzeeakkoord in de stukken: dat is niet compleet. Het is niet duidelijk in welke mate de afspraken over natuurversterkend bouwen toegepast zullen worden in het VKA. De voorzitter dankt EZK voor de informatie.

8. NZO werkgroepen

1. Beschermde gebieden: de werkgroep is in afwachting van het besluit van de minister over de Voordelta.
2. Energie en Infrastructuur: het onderzoek naar Best Beschikbare Technieken is vol op stoom. In januari is een workshop om het concept afwegingskader te toetsen met de NZO-partijen en hun achterban.
3. Gebiedspaspoorten en medegebruik: er is een oproep gedaan vanuit de scheepvaartsector om specifieker te kijken naar visserij als vorm van medegebruik van windparken na 2030, zodat hier in de Formal Safety Assessments (FSA) voor windparken na 2030 rekening mee kan worden gehouden. Het rijk geeft aan dat de volgorde wat hem betreft is dat eerst het medegebruiksbeleid moet worden herzien, daarna het doorvaartbeleid en daarna kan dat leiden tot een andere FSA. De scheepvaartsector vindt dit ingewikkeld. Er is noodzaak en urgentie voor recreatievaart en visserij om doorvaart te hebben, met het oog op veiligheid. Volgens het rijk moeten andere vormen van medegebruik, indien gewenst, in het nieuwe Programma Noordzee in 2028 vormgegeven worden. Je kunt nu wel vingerexercities doen wat scheepvaarttechnisch mogelijk zou zijn. De voorzitter stelt voor om met de partijen aan tafel te gaan zitten om te kijken hoe ze hieruit kunnen komen, na afstemming met het rijk. De werkgroep zou een voorstel kunnen maken of knelpunten benoemen.

9. Communicatie

Het nieuwsoverzicht is met de stukken verspreid.

10. Mededelingen

- WKC: er hebben zich kandidaten gemeld voor de vacature van voorzitter van de Wetenschappelijke Klankbord Commissie. Er zijn nog aanvullende namen genoemd. In januari zal de voorzitter met een paar WKC-leden gesprekken voeren.
- Scholbox: in afstemming met het rijk zal de voorbereiding voor de behandeling van deze afspraak gedaan worden. Het onderzoek naar de Scholbox heeft plaatsgevonden

maar is nog niet vrijgegeven. De voorzitter hoopt dat het NZO dit rapport kan ontvangen.

- de bijeenkomsten van NSEC en GNSBI zijn besproken met de bewindslieden. De afspraken zijn rondgestuurd.

11. Rondvraag

Het secretariaat kondigt de nieuwjaarsbijeenkomst van 17 januari aan. Element NL verzoekt in het programma ook een onderdeel op te nemen waarin de partijen uit de tweede ring geïnformeerd worden over het NZO en het Noordzeeakkoord.